

Sygn. akt *IV U 1336/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Krzywonos

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2020 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku K. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania K. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 03/06/2019 r. znak (...)

z dnia 23/07/2019 r. znak : (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 03/06/2019 r. , znak: (...) w ten sposób, że przywraca K. R. termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania

II. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 23/07/2019 r. znak : (...) w ten sposób ,że nakazuje organowi rentowemu rozpoznać wniosek o wznowienie postępowania i wydania orzeczenia w sprawie .

Sygn. akt IV U 1336/19

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 23 stycznia 2020 r.

Decyzją z dnia 3 czerwca 2019 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił K. R. przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Jako podstawę prawną organ rentowy przywołał przepis art. 59 §1 kpa w zw. z art. 83 b ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania z powołaniem się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. P 20/16 upłynął 23 kwietnia 2019 r., natomiast ubezpieczona złożyła wniosek o przywrócenie terminu wraz ze skargą o wznowienie postępowania w dniu 15 maja 2019 r. W uzasadnieniu odmowy organ rentowy wyjaśnił, iż wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła, że uchybienie miesięcznemu terminowi do złożenia wniosku o wznowienie postępowania nastąpiło bez jej winy. Dlatego odmówiono K. R. uwzględnienia jej wniosku o przywrócenie terminu.

Kolejną decyzją z 23 lipca 2019 r. znak (...) -SER ZUS odmówił wznowienia postępowania w sprawie. Wskazał, iż skarga o wznowienie postępowania została złożona w dniu 15 maja 2019 r. a więc po ustawowym terminie, który upływał z dniem 23 kwietnia 2019 r. Nadto termin do wniesienia skargi, z uwagi na brak uprawdopodobnienia, że uchybienie miesięcznemu terminowi do złożenia wniosku o wznowienie postępowania nastąpiło bez winy wnioskodawczyni, nie został przywrócony.

W odwołaniach złożonych od powyższych decyzji K. R. wносиła o zmianę decyzji. Podnosiła, że o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. i możliwości wznowienia postępowania dowiedziała już się po upływie terminu do złożenia skargi, z prasy. Wskazała, że stale opiekuje się chorą matką, co zajmuje cały jej czas. Nie miała wiedzy, że Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok, który dotyczy jej sytuacji, nie miała też wiedzy, że może złożyć skargę o wznowienie postępowania. O powyższym dowiedziała się dopiero z gazety (...) z 9 maja 2019 r., którą otrzymała od rodziny ale dopiero po kilku dniach od ukazania się artykułu w gazecie. Po przeczytaniu artykułu niezwłocznie w dniu 15 maja 2019 r. złożyła skargę o wznowienie postępowania w sprawie przeliczenia jej emerytury i jednocześnie wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi.

Odwołująca zarzuciła, iż ZUS nie wyjaśnił motywów uznania, że nie uprawdopodobniła braku swojej winy w uchybieniu terminowi. Dlatego też, w jej przekonaniu będącą konsekwencją odmowy przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie, kolejna decyzja Zakładu o odmowie wznowienia postępowania w sprawie, nie jest prawidłowa.

W odpowiedzi organ rentowy wniósł o oddalenie złożonych odwołań podtrzymując stanowiska zawarte w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji. Podkreślał, że wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła, że uchybienie terminowi nastąpiło bez jej winy. Dodał, że tylko obłożna choroba uniemożliwiająca stronie działającej osobiście podjęcie czynności, przerwa w komunikacji, nagła choroba, która nie pozwoliła na wyłączenie się inną osobą, powódź, pożar mogą uzasadniać przywrócenie uchybionego terminu. Przy ocenie zaś winy w uchybieniu terminu należy przyjąć obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony należycie dbającej o swoje interesy. W ocenie organu rentowego stan faktyczny sprawy świadczy o zawinionym przez wnioskodawczynię uchybieniu.

Sprawy z odwołań K. R. od decyzji ZUS z dnia 3 czerwca 2019 r. i 23 lipca 2019 r. zostały połączone do wspólnego prowadzenia i rozpoznania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. R. urodziła się (...)

Decyzją z dnia 24 kwietnia 2008 r. ZUS przyznał jej emeryturę od dnia 1 marca 2008 r. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z przepisem art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W dniu 8 lipca 2013 r. K. R. złożyła wniosek o przyznanie emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego i decyzją z dnia 19 lipca 2013 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 lipca 2013 r. Wysokość emerytury została ustalona według zasad wynikających z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z uwzględnieniem kwoty zwaloryzowanych składek na koncie ubezpieczonej, kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego i średniego dalszego trwania życia, przy czym podstawa obliczenia emerytury została pomniejszona o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur – stosownie do brzmienia obowiązującego wówczas 25 ust. 1b ustawy emerytalno - rentowej. Kwota ustalona do wypłaty okazała się mniej korzystna od kwoty emerytury wcześniejszej już wypłacanej, zatem ZUS zawiesił wypłatę emerytury ustalonej tą decyzją.

W dniu 15 maja 2019 r. do ZUS wpłynęło pismo K. R., w którym wniosła o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w sprawie ponownego przeliczenia jej świadczenia emerytalnego zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. P 20/16. We wskazanym wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy z w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy

urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadniając niedotrzymanie terminu złożenia skargi do dnia 23 kwietnia 2019 r. wnioskodawczyni wskazała, że od wielu lat stale, całodobowo opiekuje się chorą, leżącą mamą i opieka ta pochłania cały jej czas. Z uwagi na powyższe nie miała możliwości uzyskania na czas wiedzy o wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Decyzją z dnia 3 czerwca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił w/w przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Natomiast kolejną decyzją wydaną w dniu 23 lipca 2019 r. organ rentowy odmówił wznowienia postępowania w sprawie. Decyzje te stanowią przedmiot zaskarżenia w sprawie.

K. R. o wydanym przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 6 marca 2019 r. wyroku, który może dotyczyć jej osoby, dowiedziała się już po upływie miesiąca od ogłoszenia tego wyroku tj. po 23 kwietnia 2019 r., z gazety (...), którą otrzymała od rodziny. Gazeta wydana została w dniu 9 maja 2019 r., natomiast wnioskodawczyni otrzymała ją kilka dni później. Skargę o wznowienie postępowania wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia ubezpieczona złożyła wówczas niezwłocznie, w dniu 15 maja 2019 r. Wcześniej, z uwagi na konieczność sprawowania całodobowej opieki nad chorą matką, nie śledziła bieżących informacji na temat wyroku Trybunału, nie miała też wiedzy o tym, że wyrok ten dotyczy jej sytuacji, w jakim terminie należy złożyć skargę o wznowienie postępowania.

Powyższy stan faktyczny nie budzi wątpliwości, a wynika wprost z dokumentów zalegających w aktach emerytalnych wnioskodawczyni oraz z jej stanowiska wyrażonego w złożonych odwołaniach. Sąd miał przy tym też na uwadze, że informacja dotycząca wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. podawana w środkach masowego przekazu była bardzo ogólnikowa i sprowadzała się głównie do stwierdzenia, że jest on korzystny dla kobiet z rocznika 1953, które przeszły na emeryturę, a nie do kwestii terminu i sposobu składania skargi o wznowienie postępowania w sprawach zakończonych decyzjami organu rentowego.

Sąd zważył, co następuje:

Termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania przed organem rentowym z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego, określony przepisem art. 145a § 2 kpa (jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia) jest terminem, który może być przywrócony zgodnie z przepisem art. 58 § 1 i 2 kpa. Stosownie do brzmienia wskazanych regulacji przywrócenie terminu jest możliwe na prośbę zainteresowanej osoby jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy. Prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Jednocześnie z wniesieniem prośby należy dopełnić czynności, dla której określony był termin. Organ rentowy w niniejszej sprawie odmówił K. R. przywrócenia terminu jedynie z tej przyczyny, że uznał, iż wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła braku swej winy w uchybieniu terminowi. Następnie wydał też decyzję o odmowie wznowienia postępowania wskutek złożenia skargi o wznowienie po ustawowym terminie.

Przypomnieć wypada jednak, że przepisy procedury administracyjnej nie definiują samodzielnie pojęcia winy, zatem przy ocenie tego elementu bez wątpienia trzeba uwzględnić konkretny stan faktyczny i ocenić go z uwzględnieniem obiektywnego miernika staranności wymaganej w danych okolicznościach. Należy zauważyć, że większość terminów procesowych rozpoczyna swój bieg od daty dokonania jakiejś czynności wobec strony np. doręczenia jej odpisu decyzji z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia odwołania. W takiej sytuacji wymagania wobec strony mogą być surowsze. Natomiast termin przewidziany w art. 145a § 2 kpa jest nie tylko relatywnie krótki, ale też początek jego biegu – ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w dzienniku urzędowym – może być stronie niewiadomy. Wnioskodawczyni powoływała się na niewiedzę, która wynikała z braku możliwości codziennego śledzenia bieżących informacji prasowych, telewizyjnych w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad poważnie chorą matką, na brak świadomości, że wyrok ten odnosi się również do niej, do jej sytuacji. Bez wątpienia też, nie będąc osobą z wykształceniem prawniczym wnioskodawczyni nie wiedziała nawet, że obowiązuje jakiś termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego. W ocenie Sądu orzekającego stan wiedzy osoby zainteresowanej nie może być pomijany przy ocenie żądania przywrócenia terminu procesowego na gruncie procedury administracyjnej, zwłaszcza gdy mamy do czynienia z terminem, o którym nikt zainteresowanych

nie pouczał. Trudno też wymagać od wnioskodawczynie aby na bieżąco śledziła doniesienia w mediach o sprawach emerytalnych, a powziętą wiedzę odnosiła do swej sytuacji, zwłaszcza, że jak wskazano wcześniej, doniesienia medialne sprowadzały się jedynie do ogólnikowych informacji, że kobiety z rocznika 1953 mogą dokonać korzystnego dla siebie przeliczenia emerytur.

Zauważyć należy, że przepis art. 58 §1 kpa stanowi, że w razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. Sformułowanie to prowadzi a contrario do wniosku, że terminu nie przywraca się w sytuacji gdy uchybienie terminowi było zawinione przez stronę. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawczynie K. R. nie sposób przypisać jakkolwiek postaci winy, w tym nawet jej najłżejszą postać tj. niedbalstwo polegające na niedołożeniu staranności wymaganej okolicznościami tej sprawy od osoby należycie dbającej o swoje interesy, jak również zawinionej niezajomości prawa.

W przekonaniu Sądu okoliczności przywoływane przez K. R. pozwalają na przyjęcie, że uprawdopodobniła ona, że do uchybienia przez nią terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania zakończonego decyzją z dnia 19 lipca 2013 r. o przyznaniu emerytury w wieku powszechnym, doszło bez jej winy. W związku z tym należało uwzględnić odwołanie i zmienić zaskarżoną decyzję organu rentowego z 3 czerwca 2019 r. przywracając wnioskodawczynie termin do złożenia skargi o wznowienie tego postępowania, o czym orzeczono na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 kpc w pkt I wyroku.

Mając z kolei na uwadze powyższe i uznając, że wnioskodawczynie skargę o wznowienie postępowania złożyła w sposób skuteczny, Sąd Okręgowy w oparciu o normę z art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił również drugą z zaskarżonych decyzji ZUS z 23 lipca 2019 r. nakazując organowi rentowemu rozpoznać wniosek K. R. o wznowienie postępowania i wydanie orzeczenia w sprawie – pkt II.